

Opgaver til 'BLIVER VI ALDRIG MÆTTE?'

Foto: Japanexperterna.se (Creative Commons)

Artiklen "Bliver vi aldrig mætte?" har til formål at give indsigt i et udvalg af de centrale dynamikker bag den historiske vækst i forbruget. Dette gøres med afsæt i mobiltelefoner (og IT) som et eksempel, der relaterer til unges eget hverdagsliv. Med den kraftige vækst i forbruget af mobiltelefoner og anden IT er der også sket en betydelig stigning i det tilhørende ressourceforbrug. Artiklen rejser på denne baggrund spørgsmålet om, hvilken rolle man som enkeltperson (som forbrug og borger) har for at reducere ressourceforbruget – f.eks. ved at bruge mobiltelefoner og IT mindre. Et centralt spørgsmål er her, om det er et individuelt og/eller kollektivt ansvar at reducere ressourceforbruget.

Nedenstående forslag til opgaver tager afsæt i artiklens tematik omkring forbrugsdynamikker og ansvar og har til formål at få eleverne til at reflektere over den historiske udvikling i forbruget (opgave 1), betydningen af social status og distinktion som dynamik bag deres eget forbrug (opgave 2), betydningen af mobiltelefoner og sociale medier for deres egen praktiske dagligdag (opgave 3) og spørgsmålet om ansvar i forhold til at reducere ressourceforbruget fra mobiltelefoner og anden IT.

Opgaverne kan løses enkeltvis. Det kan dog overvejes at kombinere opgave 3 (forsøg med at undvære mobiltelefoner og IT) med opgave 4 (diskussion af ansvar), således at opgave 3 gennemføres før opgave 4 (giver eleverne mulighed for at trække på egne erfaringer med at undvære mobiltelefon/IT i forhold til diskussionen om forbrugernes eget ansvar for at reducere ressourceforbruget).

Opgaver

1. Interview jeres forældre eller bedsteforældre om, hvordan de oplevede deres eget forbrug og materielle levestandard da de selv var børn og unge. For eksempel i forhold til brugen af medier (fjernsyn, telefon mv.), boligen eller ferier. (Praktisk råd: Optag interviewet, f.eks. med jeres mobiltelefon, så I bagefter kan høre hinandens interview og diskutere dem.) Sammenlign med jeres eget forbrug og materielle levestandard. Har forbruget og den materielle levestandard ændret sig? Hvordan? Overvej, hvilke konsekvenser ændringerne har haft for miljø og ressourceforbrug generelt.
2. Diskuter, om social status og distinktion (jf. Bourdieus begreb) spiller en rolle for jeres eget forbrug. Tag udgangspunkt i konkrete eksempler på forbrugsvarer – f.eks. mobiltelefoner, computere, tøj og ferier. Er jeres eget valg af produkter og forbrug påvirket af social status og distinktion? For eksempel i forhold valget af telefon?
3. Lav et forsøg, hvor I skal undvære mobiltelefoner og sociale medier en hel dag! Noter i løbet af dagen, når I oplever, at fraværet af disse teknologier påvirker jeres konkrete handlinger og oplevelser (positive som negative erfaringer). Diskuter efterfølgende jeres erfaringer med hinanden. Tag f.eks. udgangspunkt i følgende spørgsmål: Hvilke praktiske konsekvenser havde det for jeres hverdagsliv at undvære mobiltelefon og sociale medier? Påvirkede det jer følelsesmæssigt (f.eks. ubehag, rastløshed, stress)? Hvad savnede I mest? Var der også fordele? Hvilke?
4. Vores brug af kommunikationsteknologier og elektronik lægger beslag på store ressourcemængder. Diskuter, om det er et problem? For hvem og hvad? Og hvem har ansvaret for at reducere ressourceforbruget? Har den enkelte forbruger og borger (jer selv) et ansvar? Har virksomhederne? Politikerne? Eller andre?

Kilder og henvisninger til supplerende viden

Toke Haunstrup Christensen: Vækst og hverdagsliv. I: John Holten-Andersen, Toke Haunstrup Christensen, Kristine Cecilie Holten-Andersen og Steffen Foss Hansen (red.): Modvækst – Omstilling til Fremtiden. København: NOAH & Hovedland. 2011. Kapitlet kan downloades her: <http://www.modvaekst.dk/omstilling/002/>

Diskuterer sammenhænge mellem vækst, hverdagsliv og forbrug. Illustreret.

Toke Haunstrup Christensen: D4.2 Analytical report with conclusions and recommendations for policy makers. Rapport fra EU-projektet useITsmartly. Rapporten kan downloades her:

<http://www.useitsmartly.com/index.php?id=37>

Rapporten beskriver dels energiforbruget knyttet til unges brug af informations- og kommunikationsteknologi (IKT), dels unges eget syn på deres brug af IKT og holdninger til at ændre vaner. Rapporten er udarbejdet i forbindelse med EU-projektet *useITsmartly*.

Nicola Green og Leslie Haddon: Mobile Communications. Oxford: Berg. 2009

Giver generel introduktion til indflydelsen af især mobiltelefonen og internettet på sociale relationer, magtforholdet mellem voksne og børn, tidsoplevelse og koordinering af sociale aktiviteter i hverdagen mv. Bogen er på engelsk (men lettilgængelig) og indeholder forslag til opgaver.

Stig Hjarvad: En verden af medier – medialiseringen af politik, sprog, religion og leg. Frederiksberg: Samfundslitteratur. 2008.

Dansk introduktion til sociologisk teori om mediernes rolle (herunder også kommunikationsteknologiernes) fra 1980'erne og frem. Introducerer også Pierre Bourdieus begreber i en medieanalytisk sammenhæng. Illustreret.

Annick Prieur & Carsten Sestoft: Pierre Bourdieu – en introduktion. København: Hans Reitzels Forlag. 2006.

Generel introduktion til den franske sociolog Pierre Bourdieus teorier – herunder hans begreber om distinktion og livsstil, som knytter an til forbruget.

Inge Røpke: Forbrug er benzin til vækstmotoren. I: John Holten-Andersen, Toke Haunstrup Christensen, Kristine Cecilie Holten-Andersen og Steffen Foss Hansen (red.): Modvækst – Omstilling til Fremtiden. København: NOAH & Hovedland. 2011. Artiklen kan downloades her:
<http://www.modvaekst.dk/omstilling/002/>

Giver overblik over de betingelser og sociale drivkræfter, som ligger bag det voksende forbrug. Indeholder også konkrete bud på at strategier til at mindske væksten i forbruget. Illustreret.

Birgitte Wistoft: Tyrannisk, men uundværlig. København: Post & Tele museum. 2007.

Beskriver den historiske udbredelse af telefonen fra sidste halvdel af 1800-tallet og frem til 1920. Rigt illustreret.

Birgitte Wistoft, Flemming Petersen og Harriet M. Hansen: Elektricitetens Aarhundrede. Dansk elforsynings historie. Bind 1 & Bind 2. Bjerringbro, Danske Elværkers Forening. 1991 & 1992.

Hovedværk om udbredelsen af elektriciteten i Danmark fra slutningen af 1800-tallet og til slutningen af 1900-tallet. Rigt illustreret.